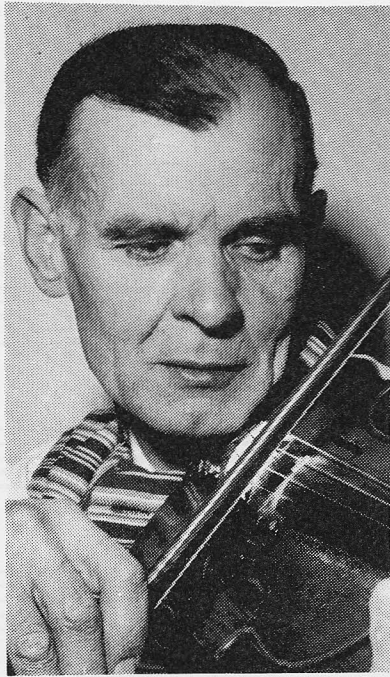

VALENTIN MALMBERG 1536.

När detta skrives - i september 1986 - är Valentin Malmberg trots sina nära 91 år ännu vid relativt god hälsa. Ännu så sent som vid en spelmansstämma i Västanfors augusti 1985 framträdde Valentin tillsammans med några gamla spelanskamrater och "rev av" Pelles rullpolska och andra nog så avancerade låtar. Valentin är sedan några år helt blind men tack vare snälla barn och släktingar brukar han synas och spela på spelmansstämmor då och då. Då han har varit en av Västmanlands "mesta" spelmän och en av dess första riksspelmän kan det här vara intressant att få ta del av hur hans musikaliska bana har varit. Tack vare en förutseende dotter - Ann-Marie Oreborg, bosatt i Danderyd - som 1979 intervjuade sin pappa och tecknade ned detta i form av 9 fullskrivna A4-ark vet vi mycket om Valentin. Här ett utdrag ur dessa noteringar.

Valentin Malmberg föddes den 13 oktober 1895. Vid 8 års ålder fick han några pianolektioner samt en fiol à 10 kronor av sin far. Efter 7 års skolgång och fortsättningsskola gick han kvällskurser på tekniska skolan och förkovrade sig ytterligare i räkning och frihandsteckning.

Av en tillfällighet kom han att utbilda sig till glasmästare, ett yrke som han sen fortsatte med i hela sin yrkesaktiva tid, med några få undantag förlagd till Västerås, mesta tiden hos ASEA.

År 1910 köpte Valentin en ny fiol à 45 kronor, en fiol som han sen behållit hela livet.

18 år gammal fick han sin första spelning tillsammans med en kamrat som hette Arthur Westerholm. Det var vid en nyårsvaka på Stadshotellet i Västerås. Året därpå - 1914 - blev det spelningar på Restaurant ELBA i Mälaren 3 dagar per vecka. De 2 spelade också bl.a. på ett bondbröllop i Haraker. Började spela klockan 4 på eftermiddagen och slutade inte förrän klockan 7 på morgonen. Men då var Valentin så trött att han blödde näsblod, som han trodde aldrig skulle sluta.

Under årens lopp blev det spelningar på otaliga ställen. Sålunda medverkade Valentin år 1918 i Lilla Kapellet, som spelade i Västerås Folkets Park.

Samma år -1918 - gifte sig Valentin med Serena, en kvinna som ej själv

musicerade men väl delade Valentins intresse för musik. Tillsammans fick de genom åren tre barn, som med stort intresse följt sin pappas musikframträdanden.

En söndag spelade Valentin och en kamrat vid namn Birger Svensson på en godtemplarfest i Skultuna. När spelningen var slut på natten tog Valentin sin fiol under armen och gick de 1 1/2 milen hem till Västerås. Väl hemkommen på morgonsidan var det bara att byta kläder och gå till sin första arbetsdag på ASEA.

Tillsammans med Arthur Hult ordnade Valentin kabaréer, maskeraader och andra tillställningar med artister. För att få hyra lokaler till detta kallade man sig för Amatörklubben Humorist. Bland de medverkande kan nämnas bl.a. Sune Engström, som blev en stor musiker, arrangör och dirigent under namnet Sune Valdimir. För övrigt var det sångare, bondkomiker och dans i allehanda former: Kotiljongdans, serpentindans, tjuvdans, "mänskenssteppen" m.m. Gamla låter av Fiol-Kalle stod det en gång på affischerna.

År 1929 var Valentin med på en spelmanstävling i Kila, utanför Sala. Domare var ingen mindre än musikprofessor Sporr. Valentin fick en pokal som pris för sin insats.

Valentin fortsatte att spela bland annat i Folkets Park i Enköping, Tillberga och Västerås. Under några svåra år 1922 - 1926 blev han arbetslös och fick gå på diverse nödhjälpsarbeten i Östergötland och Dalsland. Han arbetade också vid Västerås djuphamn och hos sin svåger Axel Johansson i Tillberga. Under denna tid spelade han bland annat på Kullen i Västerås, på Klinta i Irsta, på Almö-Lindö samt för arbetslösa.

År 1930 åkte Carl Bernström (klarinett), Rubbe Westlund (dragspel) och Valentin Malmberg (fiol) till Sundbyberg och spelade in 4 grammofonskivor på märket Skandia. Bland låtarna förekom Vingåkersvalsen, Dalahambo och Västeråshambo. De två sistnämnda komponerade av Carl Bernström.

Under hela sin musikutövning har Valentin Malmberg alltid ägt ett stort intresse för folkmusik och när han har hört eller lärt sig en ny låt har han varit rask att teckna ned den.

När Västmanlands Spelmansförbund bildades år 1950 var Valentin Malmberg med från början. Bland annat blev han medlem i låtkommittén och huvudansvarig för val av låtar både till låthäfte 1, 2 och 3. Han har sedan varit en alltid väl sedd och med respekt aktad medlem i vårt förbund vars råd man alltid lyssnat till.

År 1954 spelade Valentin upp inför en zornmärkesjury och tilldelades dess märke i brons. Detta skedde i Uppsala. I juryn satt bl.a. Olof Andersson, Sven Axell och Sven E Svensson. Sommaren 1957 spelade Valentin upp för andra gången, denna gång i Karlstad. Han belönades nu med zornmärket i silver och titeln riksspelman "för äkta spelmansstil".

När Valentin Malmberg år 1970 fyllde 75 år fick han Västmanlands Spelmansförbunds hedersmärke i guld. Någon finare "medalj" har vi ej att ge Valentin, men om vi hade det så vore han väl värd detta. Ty han är nog en av det mesta spelman som vi har i vårt förbund och en av få traditionsbärare vi har i Västmanland. Trots att jag vet att han nu vid 91 års ålder definitivt lagt fiolen på hyllan önskar vi alla gamla spelanskamrater att han ännu under sina återstående dagar har möjligheter att få njuta av musik, som skänkt honom så mycket i livet.

Gunnar Fransson